

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
หลักสูตรเพศวิถีศึกษา จำนวน ๖ ชั่วโมง
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๖)
๐๐๐๐๐๐

ความเป็นมา

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการพัฒนากระบวนการศึกษา ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กและวัยรุ่นสามารถ มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และสอดคล้องกับช่วงวัยด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดี มีข้อมูลที่รอบด้าน ได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เท่าทัน และเกิดความตระหนักในคุณค่าตนเอง รู้จักเคารพให้เกียรติ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และความเสมอภาคทางเพศ รวมทั้งสามารถตัดสินใจโดยใช้เหตุผล และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง ได้รับการดูแลช่วยเหลือ และคุ้มครองอย่างเป็นระบบเมื่อประสบปัญหา

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตระหนักและให้ได้เล็งเห็นความสำคัญในการให้ความรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต จึงให้สถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการ จัดกับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้ปกครอง เพื่อให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยและสอดคล้องกับช่วงวัย

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จึงจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต ให้แก่ผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้ปกครอง จะได้นำความรู้ที่ได้รับ ไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นแนวทาง ๖ ด้าน ดังนี้ ด้านพัฒนาการของมนุษย์ ด้านสัมพันธภาพ ด้านทักษะส่วนบุคคล ด้านพฤติกรรมทางเพศ ด้านสุขภาพทางเพศ และด้านสังคมวัฒนธรรมซึ่งเชื่อมกับทักษะชีวิต ๑๐ ประการขององค์การอนามัยโลก

หลักการของหลักสูตร

๑. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พัฒนาการของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่วัยหนุ่มสาว และเติบโตมีความสัมพันธ์ระหว่าง สรีระ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ เรื่องความสัมพันธ์ มีบทบาทสำคัญตลอดชีวิต มีทักษะและมีสุขภาพระหว่างบุคคลมีพฤติกรรมทางเพศอย่างเหมาะสม
๓. เพื่อให้ผู้เรียนมีสุขภาพทางเพศ ต้องมีพัฒนาการและทักษะส่วนบุคคล และทักษะในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
๔. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของการเป็นมนุษย์ เชื่อว่ามีการแสดงออกที่แตกต่างกัน
๕. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้านสุขภาพทางเพศ การส่งเสริมสุขภาพทางเพศต้องการข้อมูลและทัศนคติที่จำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ จากพฤติกรรมทางเพศ
๖. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศทางสังคมและวัฒนธรรม มีส่วนในการกำหนดวิธีการเรียนรู้และการแสดงออกในเรื่องเพศของบุคคล

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้านพัฒนาการของมนุษย์ ด้านสัมพันธภาพ ด้านทักษะส่วนบุคคล ด้านพฤติกรรมทางเพศ ด้านสุขภาพทางเพศ และ ด้านสังคมและวัฒนธรรม
2. เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงความรู้สึกต่อร่างกายของตนเอง รู้วิธีการดูแลสุขภาพอนามัยที่ถูกต้อง และ ร่วมกันหาแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหาอย่างเข้าใจ
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบวิธีการแก้ไขปัญหาการคุกคามการละเมิด ทางเพศ กับเพศทางเลือก กลุ่มเด็ก และวัยรุ่นได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศวิถีศึกษาจัดความขัดแย้ง วิธีการป้องกัน

เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

- จำนวน ๒ ชั่วโมง
- ภาคทฤษฎี ๒ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	๑.๑ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเพศวิถีศึกษา	๑.๑ เกิดความคุ้นเคยระหว่างกัน ๑.๒ มีความรู้สึกไว้วางใจกันซึ่งเป็นที่ปัจจัยสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๑.๓ ร่วมกันกำหนดกติกา ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต	๑.ทักษะการสื่อสารเพื่อสร้างความไว้วางใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องเพศวิถีศึกษา	๑.วิทยากร ดำเนินการแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๓ คน อธิบายวิธีการเล่น ตู๊กตาล้มลุก สาดิต การเล่นให้ดูก่อน แล้วให้ทุกคนเล่น และให้ทุกคนช่วยดูแลกันและกัน ๒.ให้เวลาในการเล่นตูกตาล้มลุก ๕ นาที ๓.วิทยากรสอบถามความรู้สึกผู้เรียน สรุปสาระแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ๔.วิทยากรและผู้เรียนสร้างข้อตกลงร่วมกัน	๓๐ นาที	-

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๒	๒.๑ พัฒนา การของมนุษย์ - เนื้อตัว ร่างกาย	๒.๑ สามารถสำรวจ วิเคราะห์ใน รูปลักษณะของตนเอง ได้ ๒.๒ บอกถึงค่านิยม ทางสังคมเรื่อง ภาพลักษณ์ของ ร่างกายที่ส่งผลต่อ ความมั่นใจในตนเอง ของวัยรุ่นหญิงชาย ๒.๓ บอกถึงผลการ การกระทบของการ พยายามปรับเปลี่ยน หรือตัดแปลงร่างกาย ให้เป็นไปตาม ภาพลักษณ์ที่คิดเป็นที่ ยอมรับ	๒.๑ การเปลี่ยน แปลงทางร่างกายจิตใจ และพัฒนาการทาง เพศของมนุษย์ ๒.๒ การจัดการกับ ความวิตกกังวลต่อ ค่านิยมทางสังคมเรื่อง ภาพลักษณ์ของ ร่างกาย	๑.วิทยากรชี้แจงกิจกรรมเนื้อตัว ร่างกาย เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนสำรวจและ วิเคราะห์ความคิดความรู้สึกที่มีต่อร่างกาย ตนเอง ๒.แบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นหญิงล้วน ชายล้วน กลุ่มละไม่เกิน ๗ คน ๓ . ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายและบอกสิ่งที่ ผู้หญิง ผู้ชายส่วนใหญ่กังวลลงในกระดาษ ลิปชาร์ท ๔.ให้เวลาอภิปรายกลุ่ม ๑๐ นาที ๕.เมื่อได้คำตอบทุกกลุ่มแล้ววิทยากรชวน ผู้เรียนสนทนาเพื่อสรุปกิจกรรม	๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที	-
๓	๓.๑ บอกน้อย อยากรู้	๓.๑ มีความรู้ความ เข้าใจเรื่องเพศ เป็น เรื่องที่คุยกันได้ไม่ใช่ เรื่องน่าอาย ๓.๒ สามารถหา ข้อมูลหากมีคำถาม เรื่องเพศและบอก แหล่งข้อมูลเรื่องเพศที่ น่าเชื่อถือได้ ๓.๓ ตอบคำถาม เบื้องต้นเรื่องสรีระ ร่างกาย ชาย/หญิง และการจัดการ อารมณ์เพศได้	๓.๑ เข้าใจเรื่องเพศ เป็นการเปลี่ยนแปลง ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์แลพัฒนาการ ทางเพศ ๓.๒ สุขภาวะทางเพศ และสิทธิต่าง ๆ สิทธิ ทางเพศ ๓.๓ กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับเพศ	๑. วิทยากร ถามกับผู้เรียนว่า ใครเคยอ่าน คอลัมน์ถามตอบเรื่องเพศในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือเว็บไซต์ บ้าง ขออาสาสมัคร ๒-๓ คนยกตัวอย่าง คำถามที่มีคำถามพบในคอลัมน์เหล่านั้น ๒. วิทยากรแจ้งผู้เรียนว่า กิจกรรมวันนี้มี ตัวอย่างคำถามจากวัยรุ่นในเว็บไซต์ www.teenpht.net ๓. แบ่งผู้เรียนเป็น ๖ กลุ่มชายล้วน ๓ หญิงล้วน ๓ ให้จำนวนเท่ากัน แจกแผ่น คำถามจากสาวใหญ่กลุ่มผู้หญิง คำถาม จากหนุ่มๆให้กลุ่มผู้ชาย พร้อมกระดาษ เอ ๔ ปากกาเคมีให้แต่ละกลุ่มอ่านคำถาม ผลัดกันอ่านจนครบทุกข้อจากนั้นให้ สมาชิกกลุ่มช่วยกันเลือก ๕ คำถามที่ อยากรู้มากที่สุด จากนั้นให้สลับคำถามระ หวากกลุ่มหญิง ชาย แล้วนำเสนอคำถาม กลุ่มตนเอง ๔. วิทยากรชวนผู้เรียนแลกเปลี่ยนตาม คำถาม และสรุปประเด็นสำคัญร่วมกัน	๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที	-

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๔	๔.๑ สัมพันธภาพ - กิจกรรมรวมมิตร	๔.๑ บอกวิธีการปฏิบัติตัวระหว่างเพื่อนที่แสดงถึงการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ๔.๒ บอกข้อดีของการสร้างสัมพันธภาพที่ยังคงความเป็นตัวของตัวเอง พร้อมกับการยอมรับตัวตนของผู้อื่น	การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและสร้างสัมพันธภาพที่ดี	๑. วิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่องความเป็นเพื่อน ๒. วิทยากรจัดกระบวนการกลุ่ม เพื่อนที่รู้สึกว่าเป็นกลุ่มสนิทกัน มีอะไรบ้างที่เพื่อนของเราชอบเหมือนกัน และไม่ชอบเหมือนกัน ให้ทุกคนในกลุ่มช่วยกันบอก ๓. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอ (ระหว่างนำเสนอ ให้วิทยากรสังเกตข้อแตกต่างของแต่ละกลุ่มว่าเป็นอย่างไร) ๔. เมื่อทุกกลุ่มนำเสนอเสร็จแล้วให้วิทยากรชวนแลกเปลี่ยน ว่ามีอะไรบ้างจำเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร และคิดว่าความแตกต่างส่งผลต่อเพื่อนหรือไม่	๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที	
๕	๕.๑ สุขภาพทางเพศ - ระดับความเสี่ยง QQR	๕.๑ สามารถอธิบายถึงโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อ เอชไอวีได้ ๕.๒ สามารถนำหลัก QQR ไปใช้ในการประเมินความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ เอชไอวีได้ ๕.๓ สามารถป้องกันและลดโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อ เอชไอวี และสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้ติดเชื้อ เอชไอวีได้	๕.๑ หลักการประเมินความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ เอชไอวี ๕.๒ ความรู้เกี่ยวกับการติดเชื้อ เอช ไอวี	๑. วิทยากรบรรยายให้ความรู้ ๒. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เรียน ๕ กลุ่ม แจกบัตรคำกลุ่มละ ๑ ชุด บัตรระดับความเสี่ยง เป็น ๖ ชุด (๑๖ ใบ) ประกอบด้วยบัตรระดับความเสี่ยง ๔ ใบ คือเสี่ยงมาก เสี่ยงปานกลาง เสี่ยงน้อย และไม่เสี่ยงเลย ๕. ติดบัตรคำลงในกระดาษลิปชาร์ท ที่ติดบัตรระดับความเสี่ยงโดยให้ช่วยกันพิจารณาความเสี่ยงต่อการรับเชื้อ เอช ไอวี ๖. วิทยากร ถามแลกเปลี่ยนกับผู้เรียน พร้อมกับอธิบายหลักการ QQR และสรุปกิจกรรม	๑ ชั่วโมง	
				รวม	๖	-

สื่อการเรียนรู้

๑. ใบความรู้
๒. แผ่นพับ
๓. สื่อคลิปวิดีโอ เรื่องสั้น
๔. หนังสือพิมพ์
๕. บัตรคำ/ กระดาษลิปชาร์ท
๖. แผ่นใสอธิบายระดับความเสี่ยง

การวัดผลประเมินผล

1. การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
2. แบบประเมินความพึงพอใจ

เกณฑ์การจบหลักสูตร

เข้าร่วมกิจกรรมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

คณะกรรมการพิจารณากลับกรองหลักสูตร

๑. นายสุนทร จันทร์เปล่ง	ครูผู้ช่วย
๒. นางกฤตพร คำนุ	ครูอาสาสมัคร กศน.
๓. นางสาวศุภลักษณ์ ยืนยง	ครู กศน.ตำบล
๔. นายชาติรี ชอบดี	ครู กศน.ตำบล
๕. นายอรรถพงษ์ บุตรงาม	ครู กศน.ตำบล
๖. นายรัฐสันต์ เลี้ยววานิชย์	ครู ศรช.

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาต่อเนื่อง พ.ศ.๒๕๕๔ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ (ข้อ ๙) การจัดทำและพัฒนาหลักสูตร ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นผู้อนุมัติหลักสูตร โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

ลงชื่อ.....ผู้เสนอหลักสูตร

(นายสุนทร จันทร์เปล่ง)

ครูผู้ช่วย

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบ

(นายสมพงษ์ สมทิพย์)

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ

(นายพิเชษฐ ตี๋ยิ่ง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์

กำหนดการจัดอบรม

โครงการ.....

หลักสูตรเพศวิถีศึกษา จำนวน ๒ ชั่วโมง

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ณ..... หมู่ที่ ..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัดสุรินทร์

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์

เวลา	๐๘.๐๐ - ๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน
	๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	พิธีเปิดโครงการ โดย .....
	๐๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น.	กิจกรรมการตุ๊กตาส้มลูก
	๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	พัฒนาการของมนุษย์ / เนื้อตัว ร่างกาย
	๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
	๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.	กิจกรรม บอกหน้อยยอารู้
	๑๔.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.	สัมพันธ์ภาพ / กิจกรรมรวมมิตร
	๑๕.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	สุขภาพทางเพศ ระดับความเสี่ยง QQR ร่วมกันสรุปกิจกรรม พิธีปิด

หมายเหตุ : ๑. กำหนดการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

๒. พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๓๐ น. และ ๑๔.๓๐ น.